

**Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення правил
зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю»
(реєстр. № 13426-2 від 11.07.2025)***

***Анотація.** В інформаційній довідці розглянуто питання посилення адміністративної відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю в контексті проекту Закону України (реєстр. № 13426-2 від 11.07.2025) (далі – законопроект). За результатами аналізу визначено ризики законопроекту.*

***Ключові слова:** адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення, зупинка, стоянка, паркування, особа з інвалідністю, штраф.*

Вступна частина. Метою законопроекту є «посилення відповідальності за порушення вимог законодавства в частині пріоритетної зупинки чи стоянки на спеціально відведених місцях для паркування лише тих транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю». Завданнями законопроекту визначено: забезпечення належних умов для безперешкодного паркування транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю; збільшення штрафних санкцій за порушення правила паркування на спеціально відведених місцях для осіб з інвалідністю; запровадження обов'язку водіїв з інвалідністю або водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю, встановлювати та використовувати на таких транспортних засобах розпізнавальний знак «Водій з інвалідністю» разом з інформацією щодо наявності інвалідності у формі унікального електронного ідентифікатора (QR-коду).

Проектом пропонується внесення змін до статей 122, 152¹, 219, 255, 265⁴, 277, 279¹, 288 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) щодо збільшення розміру штрафу за порушення правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів на місцях, що позначені відповідними дорожніми знаками або дорожньою розміткою, на яких дозволено зупинку, стоянку чи паркування лише транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю (крім випадків вимушеної стоянки); збільшення розміру штрафу за створення перешкод водіям з інвалідністю або водіям, які перевозять осіб з інвалідністю, у зупинці чи стоянці керованих ними транспортних засобів, унормування обов'язку водіїв з інвалідністю або водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю, встановлювати та використовувати на таких транспортних засобах розпізнавальний знак «Водій з інвалідністю» разом із інформацією щодо наявності інвалідності у формі унікального електронного ідентифікатора (QR-коду); розширення повноважень інспекторів з паркування, надавши їм повноваження здійснювати розгляд справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з притягненням до відповідальності осіб, які зупинили чи залишили свої транспортні засоби на

місцях, передбачених для автомобілів, якими керують водії з інвалідністю або які таких осіб перевозять, надання правомочностей муніципальним інспекторам розглядати відповідні справи про адміністративні правопорушення.

Представлений законопроект за предметом правового регулювання є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю» (реєстр. № 13426 від 26.06.2025 року).

З огляду на викладені в законопроекті пропозиції, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Основна частина. Змінами до частини шостої статті 122 КУпАП (у редакції законопроекту) пропонується дозволити зупинку/стоянку транспортних засобів на спеціально відведених місцях лише транспортним засобам, які мають розпізнавальний знак «Водій з інвалідністю» та інформацію щодо наявності інвалідності у формі унікального електронного ідентифікатора (QR-коду). Логічність наявності такого розпізнавального знака з QR-кодом у водіїв з інвалідністю дисонує з вимогою щодо наявності такого знака і QR-коду у водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю, оскільки вони фактично прирівнюються до осіб з інвалідністю. Розпізнавальним знаком «*Особа з інвалідністю*» охоплюватимуться обидві категорії водіїв: які безпосередньо є особами з інвалідністю і які перевозять осіб з інвалідністю. Унікальний електронний ідентифікатор (QR-код) повинні були би мати всі особи з інвалідністю, а не лише водії. Те саме стосується уточнення частини шостої статті 152-1 КУпАП (у редакції законопроекту).

Згідно з частиною шостою статті 122 КУпАП та частиною шостою статті 152-1 КУпАП (у редакції законопроекту) передбачається встановлення штрафу у розмірі трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що у *три рази* більше, аніж суми штрафів, які передбачені чинними редакціями цих статей. Незважаючи на таке суттєве збільшення сум штрафів, обґрунтування їх розмірів у доданих до законопроекту документах відсутнє.

Суми штрафів мають відповідати принципу пропорційності адміністративного стягнення рівню суспільної шкідливості вчиненого правопорушення, його поширеності, конкретним обставинам вчинення і негативним наслідкам, які воно завдає встановленому порядку управління, власності та правам громадян. У подальшому недотримання зазначених принципів може призвести до оскарження та скасування рішень про накладення адміністративних стягнень у судовому порядку, що безумовно перешкоджатиме досягненню мети законопроекту – притягненню до адміністративної відповідальності за передбачені в ньому порушення.

Відповідно до пояснювальної записки «реалізація положень проекту акта не потребуватиме додаткових видатків із державного чи місцевого бюджетів, оскільки *підвищення штрафів* буде здійснено в рамках законодавства, а їх застосування буде відбуватися у відповідності до існуючих механізмів». Проте підвищення розмірів штрафів призведе до додаткових надходжень до бюджету,

тому, відповідно до вимог частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України, законопроект *потребує* фінансово-економічного обґрунтування.

На відміну від основного законопроекту реєстр. № 13426 від 26.06.2025 року, представленим законопроектом пропонується розширити повноваження інспекторів з паркування, надавши їм право розглядати справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з притягненням до відповідальності осіб, які зупинили чи залишили свої транспортні засоби на місцях, передбачених для автомобілів, якими керують водії з інвалідністю або в яких таких осіб перевозять, оскільки через високе навантаження екіпажів патрульної поліції законодавець вбачає за доцільне забезпечити можливість розглядати відповідні справи ще й муніципальним інспекторам.

У зв'язку з цим, пункт 2 частини третьої статті 265-4 КУпАП (у редакції законопроекту) пропонується доповнити підпунктом «і», яким передбачається тимчасове затримання транспортного засобу шляхом доставки для зберігання на спеціальний майданчик чи стоянку у випадку, коли розміщення транспортного засобу є таким, що суттєво перешкоджає дорожньому руху або створює загрозу безпеці руху, а саме якщо транспортний засіб розташовано без встановленого згідно з вимогами законодавства розпізнавального знака «Водій з інвалідністю» та інформації щодо наявності інвалідності у формі унікального електронного ідентифікатора (QR-коду) на позначених відповідними дорожніми знаками та/або дорожньою розміткою місцях, призначених для безоплатного паркування транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю.

Прийняття пропонованих змін до статті 265-4 КУпАП можуть спричинити правову невизначеність норми. Якщо частина друга цієї статті доповнюється вказівкою на частину шосту статті 152-1 КУпАП (у редакції законопроекту) після вказівки на випадки, передбачені частиною третьою статті 265-4 КУпАП (у чинній редакції), то ці випадки суттєвого перешкоджання дорожньому руху або створення загрози безпеці руху не повинні поширюватися на частину шосту статті 152-1 КУпАП. Тобто при вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого частиною шостою статті 152-1 КУпАП, інспектор з паркування у рамках компетенції та відповідно функціональності має право на тимчасове затримання транспортних засобів, як і при вчиненні адміністративних правопорушень, передбачених частинами другою і восьмою цієї статті.

Пропозиції до частини другої статті 265-4 КУпАП щодо надання права інспекторам з паркування на тимчасове затримання транспортних засобів зумовлюють необхідність уточнення Порядку тимчасового затримання інспекторами з паркування транспортних засобів та їх зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 990 від 14 листопада 2018 р. Проте, Прикінцеві положення з відповідним регулюванням/відповідною вимогою в законопроекті відсутні.

Положення розділу II не узгоджуються з позицією Конституційного Суду України, який у Рішенні від 15 квітня 2020 року № 2-р(II)/2020 відзначив, що в

контексті принципу верховенства права важливим є встановлення при внесенні змін до законодавства розумного часового проміжку між офіційним оприлюдненням закону і набранням ним чинності.

Варто зазначити, що на розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо повноважень інспекторів з паркування у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» (реєстр. № 9092-3 від 27.03.2023), яким пропонується заборонити евакуацію автомобілів інспекторами з паркування на час дії правового режиму воєнного стану, одночасно надати такі повноваження виключно працівникам Національної поліції України та наділити муніципальних інспекторів повноваженнями накладати штраф за порушення правил паркування на місцях для осіб з інвалідністю та проект Закону України «Про внесення змін до статті 122 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення прав осіб з інвалідністю (реєстр. № 12444 від 27.01.2025), яким пропонується збільшити розміри штрафів, у тому числі за правопорушення, передбачені частиною шостою статті 122 КУпАП, частиною шостою статті 152-1 КУпАП. З метою уникнення правових колізій названі законопроекти доцільно було би розглядати одночасно.

Висновок. Законопроект потребує доопрацювання в частині узгодження шляхів удосконалення підстав адміністративної відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю та визначення критеріїв збільшення розміру штрафу як виду адміністративного стягнення.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*